

PÄÄKIRJOITUS

Focus Localis ry kunnallistutkimuksen suunnannäyttäjänä 50 vuotta

Lotta-Maria Sinervo & Anni Jäntti

Vuonna 1971 perustettiin ”kunnallistutkimuksen uudeksi suunnannäyttäjäksi ja kunnallisan alan eri yhteisöjen, tutkimuslaitosten, tutkijoiden ja muiden asiainharrastajien yhteistyöelimeksi” Kunnallistieteiden yhdistys, nykyisin Focus Localis ry, kuten asiasta kertovassa Helsingin Sanomien lehtijutussa todetaan. Tänä vuonna, tarkalleen joulukuun 28. päivänä, yhdistyksen perustamisesta tulee kuluneeksi 50 vuotta.

Kiinnostusta paikallisuutta ja kuntia koskevia asioita kohtaan oli ilmennyt jo edeltävilläkin vuosikymmenillä. Kunnallinen itsehallinto, demokratia, kuntien taloudellinen autonomia ja miten ja miksi kunta toimii, kiinnosti niin tutkijoita, käytännön toimijoita kuin muita asiainharrastajia. Elina Kujalan (2011) kokoamasta historiikista yhdistyksen 40 vuoden kunniaksi selvää, että ensimmäinen kunnallisanalan professuuri perustettiin vuonna 1949 Yhteiskunnalliseen Korkeakouluun, ja myös Helsingin ja Turun yliopistoissa sekä Åbo Akademiassa tehtiin kunnallistieteisiin kuuluvaa tutkimusta ja opetusta. Kujala toteaa, että 1950- ja 60-luvuilla kuntajärjestöjen ja korkeakouluissa työskentelevien kunnallistieteiden asiantuntijoiden yhteydenpito oli useimmiten henkilöyhteyksien varassa: professori saattoi tuntea järjestön puheenjohtajan, ja kokemuksia ja näkemyksiä ehkä vaihdettiin tavattaessa, mutta mitään virallista tilaa tärkeälle yhteistyölle ei ollut olemassa. Yhdistyksen perustamiselle olikin olemassa tarve.

Yhdistyksen perustamiskokouksessa lausuttiin yhdistyksen toimintaa edelleenkin kantava

ajatus kuntien, eri yhteisöjen ja yliopistojen yhteistyöstä. Perustamisestaan lähtien yhdistyksen tärkeimpänä tehtävänä on ollut tutkitun tiedon hyödyntämisen edistäminen. Tätä osoittaa se, että yhdistys ensimmäisenä toimintavuonnaan aloitti niin tiedepäivien järjestämisen perinteen kuin perusti uuden tiedejulkaisun. Edelleenkin Focus Localis ry:n jäsenkyselyissä nämä kaksi toimintamuotoa saavat kiitosta ja ovat tärkeimmät syyt tulla mukaan yhdistyksen toimintaan.

Tiedejulkaisun ensimmäinen vuosikerta ilmestyi vuonna 1973 Kunnallistieteellisen aikakauskirjan nimellä. Kolmena ensimmäisenä vuotenaan tiedejulkaisu ilmestyi kerran vuodessa ja sisälsi aina edellisten Kunnallistieteiden päivien alustukset. Vuodesta 1976 eteenpäin tiedejulkaisu päätettiin julkaista neljä kertaa vuodessa ja sisältö laajeni tieteellisiin artikkeleihin, tutkimuselosteisiin, yleisiin puheenvuoroihin ja kirja-arvioihin. Kunnallistieteellinen aikakauskirja vakiinnutti yhdistyksen äänenkannattajana nopeasti asemansa. (Kujala 2011.) Vuonna 2017 yhdistyksen hallituksen päätöksen mukaisesti Kunnallistieteellinen aikakauskirja vaihtoi nimekseen Focus Localis. Samalla tiedejulkaisun julkaisualue laajeni kattamaan paikallisuuteen kytkeytyvät teemat. Tiedejulkaisun tavoitteena on monitieteinen ja tieteenaloja yhdistävä ote kuntien, paikallisuuden ja alue- ja paikallishallinnon teemoihin. Nimenmuutoksella haluttiin kirkastaa tätä mielikuvaa.

Tiedejulkaisun tehtävä ei ole kuluneiden vuosikymmenten aikana tärkeytensä tai merkityksensä puolesta vähentynyt, päinvastoin.

Tutkitun tiedon tarve on jatkuvasti olemassa, vaikka tiedon välityskanavat muuttuvat ja kehittyvät. Tiedonkäyttöä ei edistetä pelkästään välityskanavia kehittämällä, mutta on tärkeää, että tutkittu tieto on mahdollisimman vaivattomasti käytettävissä jasaatavilla. Tästä syystä Focus Localis siirtyi avoimeen sähköiseen julkaisemiseen kuluvan vuoden marraskuussa. Tästä eteenpäin tiedejulkaisun artikkelit, katsaukset, puheenvuorot, lehtiöt, kirja-arviot ja pääkirjoitukset ovat avoimesti saatavilla journal.fi-alustalla heti ilmestymisensä jälkeen. Lisäksi avoimesti saatavilla ovat myös nykyisen toimituksen aikana ilmestyneet tiedejulkaisun numerot, vuoden 2019 toisesta numerosta alkaen. Journal.fi-alustan käyttöönotto tuo muutoksia myös tiedejulkaisun toimitusprosessiin. Jatkossa kaikki käsikirjoitusehdotukset jätetään alustan kautta, jonka avulla hoidetaan myös julkaisuprosessi vertaisarvioinnista taittoon ja painoon lähettämiseen. Jäsenistön toiveesta tiedejulkaisu ilmestyy myös painettuna versiona, kotiin postitettuna.

Menneiden 50 vuoden aikana yhdistyksen tiedepäivät tai tiedejulkaisun pääkirjoituksen olisi voinut aloittaa sanoilla ”kunnat ovat tutkimuksen kohteena nyt kiinnostavampia ja ajankohtaisempia kuin koskaan aiemmin”, olematta milloinkaan väärässä. Tämä paikallisten ilmiöiden ja näkökulmien jatkuva muutos tekee niistä ehtymättömän mielenkiinnon kohteen, korostaen yhdistyksen perustehtävää tutkimuksen, tieteen ja käytännön vuorovaikutustoimijana, niin tutkijoiden kuin muidenkin asiainharrastajien keskuudessa. Paikallisten ilmiöiden ja asioiden, kokemusten ja näkemysten tutkiminen ja tutkitun tiedon tuominen julki on merkityksellistä, sillä elämä on mitä suurimmassa määrin paikallista. Siksikin yhdistyksellä on edelleenkin paikkansa jo perustamisesta asti määrittelyssä tarkoituksessaan toimia tutkimuksen uuden suunnan näyttäjänä ja eri toimijoi- ta yhteentuoavana yhteistyöelimenä.

Tässä numerossa julkaisemme kolme vertaisarvioitua tutkimusartikkelia. Lisäksi julkisem-

me yhden katsauksen ja yhden lektion. Riitta-Liisa Kinnin ja Aini Pehkosen artikkelissa tarkastellaan asiakasturvallisuutta ikäihmisten palvelujen suunnittelussa. Tutkimuksen tulosten mukaan asiakasturvallisuus huomioidaan suunnitteluvaiheessa, mutta siihen liittyy erilaisia jännitteitä esimerkiksi taloudellisten tavoitteiden ja eettisten kysymysten välillä. Santtu Lehtisen, Markus Laineen, Anu Tuomisen, Jouko Myllyojan, Juha Peltomaan ja Nina Wessbergin artikkeli käsittelee kuntien strategiatyön moniäänisyyden haasteita. Moniäänisyyden vahvistamiseksi kirjoittajat ehdottavat asukaslähtöisen skenaariomenetelmän hyödyntämistä strategiaprosessin tukena. Janne Varjo ja Mira Kalalahti kuvaavat artikkelissaan, miten muuttuva kunta-valtiosuhde on eriyttänyt perusopetuksen paikallisia institutionaalisia tiloja ja perusopetuksen saavutettavuuden yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Tämä kehityskulku on johtanut kansallisesta yhdenmukaisuudesta kunnittain vaihteleviin paikallisiin variaatioihin perusopetuksen järjestämisessä. Anna-Kaisa Ikonen tarkastelee katsauksessaan pormestareiden roolia suomalaisessa kuntajohtamisessa uuden julkisen hallinnan ilmentymänä. Anu Pruikkosen lektio pureutuu sosiaalisen median rooliin ja merkitykseen kuntajohtamisessa.

Kiitämme kirjoittajia ja artikkelien vertaisarvioijia arvokkaasta panoksesta ja hyvästä yhteistyöstä tieteen ja edistyksen hyväksi!

Nostakaamme malja 50-vuotiaalle
Focus Localis ry:lle!

Antoisia lukuhetkiä, rauhaisaa joulunaikaa ja onnellista uutta vuotta toivottaen,
Lotta-Maria Sinervo & Anni Jäntti
Päätoimittajat

Kujala, Elina (2011). Kunnallistieteen yhdistys 40 vuotta: historiikki. *Kunnallistieteellinen aikakauskirja*, 39:4, s. 386–398.